

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 151/2021-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného [REDACTED], advokátkou, [REDACTED], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Sžk 3/2018 z 29. januára 2020 a postupu predchádzajúcemu jeho vydaniu takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Sžk 3/2018 z 29. januára 2020 a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Sžk 3/2018 z 29. januára 2020 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu správne mu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **680,73 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. marca 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Sžk 3/2018 z 29. januára 2020 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu. Sťažovateľ navrhuje vysloviť porušenie ním označených práv, zrušiť uznesenie najvyššieho súdu a zakázať mu pokračovať v porušovaní označených práv.

2. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 151/2021 zo 16. marca 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je jeho tvrdenie o porušení ním označených práv v bode 1 tohto nálezu tým, že najvyšší súd nesprávne vyhodnotil okamih doručenia rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 23 S 5/2017 z 26. júla 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) do dátovej schránky právnej zástupkyne sťažovateľa, v dôsledku čoho následne nesprávne vyhodnotil otázku uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti proti označenému rozsudku krajského súdu, a tým aj včasnosť jej podania zo strany sťažovateľa.

4. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza, že *„potvrdenkou o doručení elektronickej správy... [preukázal], že rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 23 S 5/2017 zo dňa 26. 7. 2017 bol právnej zástupkyne sťažovateľa doručený 7. 9. 2017 a nie tak ako je uvedené na elektronickej doručenke dňa 6. 9. 2017.“*. Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že jeho *„kasačná sťažnosť bola podaná proti rozsudku správneho súdu dňa 9. 10. 2017, keď posledný deň lehoty, teda 7. október 2017, pripadol na sobotu a teda posledným dňom lehoty sa stal deň 9. 10. 2017.“*.

5. Z už uvedeného sťažovateľ vyvodzuje, že boli porušené jeho práva uvedené v bode 1 odôvodnenia tohto nálezu.

III. Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnených osôb, replika sťažovateľa a stanovisko Národnej agentúry pre sieťové a elektronické služby

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

6. K prijatej ústavnej sťažnosti sa na výzvu ústavného súdu vyjadril najvyšší súd, ktorý vo svojom vyjadrení z 21. apríla 2021 uvádza, že *„[z] obsahu súdneho spisu... zistil, že rozsudok krajského súdu bol právnej zástupkyne sťažovateľa riadne doručený elektronicke dňa 06. 09. 2017 (č. l. 183 súdneho spisu).“*, pričom *„posledným dňom lehoty na podanie kasačnej sťažnosti bol 06. október 2017 (piatok).“*. Z už uvedených zistení najvyšší súd s poukazom na znenie § 69 ods. 3 a 4 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), § 443 ods. 1 a 2 SSP dospel k záveru, že kasačná sťažnosť sťažovateľa nebola podaná v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu, a preto kasačnú sťažnosť podľa § 459 písm. a) SSP odmietol ako neprípustnú.

III.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

7. Zúčastnené osoby sa k prijatej ústavnej sťažnosti nevyjadrili.

III.3. Replika sťažovateľa:

8. Ústavný súd následne zaslal označené vyjadrenie najvyššieho súdu z 21. apríla 2021 sťažovateľovi, ktorý vo svojej replike uvádza, že najvyšší súd sa vôbec nevenuje jeho argumentácii uvedenej v jeho ústavnej sťažnosti o vyvrátení právnej domnienky o pravdivosti údajov na elektronickej doručenke, na základe ktorých založil svoje ústavnou sťažnosťou napadnuté rozhodnutie. Sťažovateľ zastáva názor, že jeho ústavná sťažnosť je dôvodná.

III.4. Stanovisko Národnej agentúry pre sieťové a elektronické služby:

9. Ústavný súd si v rámci prípravy prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyžiadal k sťažnostnej argumentácii sťažovateľa a vyjadreniu najvyššieho súdu stanovisko Národnej agentúry pre sieťové a elektronické služby (ďalej len „NASES“), ktorej úlohou a predmetom činnosti je správa, prevádzka a rozvoj dátovej siete GOVNET a prevádzka a rozvoj služieb Ústredného portálu verejnej správy ako základných nástrojov informatizácie verejnej správy na Slovensku.

10. Na výzvu ústavného súdu reagovala NASES zaslaním stanoviska z 8. septembra 2021.

11. V označenom stanovisku NASES uvádza, že „[d]o elektronickej schránky č. E0006599409 s identifikátorom URI ico://sk/35514892_20069 patriacej právnickej osobe – ██████████, advokát, bol doručený rozsudok, s identifikátorom správy 48ee3643-6a30-40dc-a298-859b79f7e276, dňa 07. 09. 2017 o 12:01:01h.“, pričom „[d]ňa 06. 09. 2017 o 11:20:38 bola odoslaná autorizácia (prevzatie doručenky) používateľom ██████████. V dôsledku technického problému došlo k omeškaniu a samotné rozhodnutie resp. rozsudok bol tak príjemcovi do schránky uložený až na druhý deň dňa 07. 09. 2017 o 12:01:01h.“.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Podstata argumentácie sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na tvrdení o nezákonnosti a svojvoľnosti napadnutého uznesenia a postupu predchádzajúceho jeho vydaniu.

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu:

13. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľa, vyjadrenia najvyššieho súdu, stanoviska NASES, ústavný súd uvádza, že čl. 46 ods. 1 ústavy svojím textom (každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde) v prvom rade chráni právo na prístup k súdu, ktoré je v danej veci v „hre“. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana,

ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom pre poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (napr. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05).

14. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

15. Ústavný súd v prvom rade považuje za potrebné poukázať na právnu úpravu vzťahujúcu sa na posúdenie danej veci.

16. Podľa § 69 ods. 4 SSP lehota určená podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa skončí uplynutím toho dňa, ktorý svojím pomenovaním alebo číselným označením zodpovedá dňu, v ktorom sa stala udalosť určujúca začiatok lehoty. Ak chýba tento deň v poslednom mesiaci lehoty, končí sa lehota uplynutím posledného dňa tohto mesiaca.

17. Podľa § 69 ods. 6 SSP lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na správnom súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak podanie urobené elektronickými prostriedkami je doručené mimo pracovného času.

18. Podľa § 443 ods. 1 SSP kasačná sťažnosť musí byť podaná v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu oprávnenému subjektu, ak tento zákon neustanovuje inak. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

19. Podľa § 30 ods. 3 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“) prijímateľ potvrdzuje elektronickú doručku prostredníctvom funkcie určenej na tento účel.

20. Podľa § 30 ods. 5 zákona o e-Governmente údaje uvedené v elektronickej doručke, ktorá bola potvrdená podľa odseku 3, sa považujú za pravdivé, kým nie je preukázaný opak.

21. Podľa § 32 ods. 4 zákona o e-Governmente ak sa elektronicky doručuje do vlastných rúk, prijímateľ je povinný potvrdiť doručenie elektronickej úradnej správy formou elektronickej doručky; potvrdenie doručenia je podmienkou sprístupnenia obsahu elektronickej úradnej správy prijímateľovi v jeho elektronickej schránke. Elektronická úradná správa sa sprístupní v momente potvrdenia doručenia.

22. Z hľadiska skutkových okolností je rozhodujúce, že z príloh pripojených k ústavnej sťažnosti (najmä z príloh označených ako: „*Autorizácia notifikačnej doručky*“, «*Notifikácia o doručení k „23S/5/2017-170 Rozsudok“*» a „*23S/5/2017-170 Rozsudok*“) vyplýva, že právna zástupkyňa sťažovateľa autorizovala notifikačnú doručku 6. septembra 2017 o 11:20:38 h, na základe čoho jej bol až 7. septembra 2017 o 12:01:01 h doručený rozsudok krajského súdu (porovnaj § 32 ods. 4 zákona o e-Governmente). S už uvedenou skutkovou verziou koreluje aj stanovisko NASES, v ktorom NASES okrem iného konštatuje, že uvedené oneskorenie doručenia

rozsudku krajského súdu nastalo v dôsledku technickej chyby, pričom najvyšší súd neuvádza žiadne skutočnosti, ktoré by vierohodným spôsobom spochybňovali takto konštruovaný skutkový dej.

23. Z takto ustálených pre danú vec podstatných skutkových okolností považuje ústavný súd za preukázané, že námietka sťažovateľa, podľa ktorej bol rozsudok krajského súdu doručený jeho právnej zástupkyňi 7. septembra 2017, a nie 6. septembra 2017, ako to konštatuje najvyšší súd, je dôvodná v celom rozsahu.

24. Sumarizujúc už uvedené, možno konštatovať, že ak sťažovateľ elektronicky podal kasačnú sťažnosť proti rozsudku krajského súdu 9. októbra 2017 (pondelok) a následne ju 10. októbra 2017 doplnil, podal ju v posledný deň zákonnej lehoty podľa § 443 ods. 1 SSP v spojení s § 69 ods. 4, 5 a 6 SSP, keďže 7. október 2017 pripadol na sobotu.

25. Ústavný súd preto na podklade zistených nedostatkov spočívajúcich v nesprávnom ustálení skutkového stavu veci s procesnoprávnym významom pre vec sťažovateľa konštatuje, že najvyšší súd nenaplnil požiadavky plynúce zo základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, keď odmietol jeho kasačnú sťažnosť proti rozsudku krajského súdu ako oneskorene podanú. Keďže ústavný súd dospel k záveru o dôvodnosti ústavnej sťažnosti, vyslovil porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu tak, ako to je uvedené bode 1 výroku tohto nálezu.

26. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci najvyššiemu súdu prihliadol na skutočnosť, že podľa § 101e ods. 1 a 2 v spojení s § 8a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“) výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu, pričom zároveň dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci sťažovateľa je nevyhnutné, aby tomuto návrhu v modifikovanom spôsobe vyplývajúcom z § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. vyhovel (bod 2 výroku nálezu). Najvyšší správny súd bude v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Najvyšší správny súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

IV.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu:

27. Právna vec sťažovateľa sa týka rozhodovania správnych orgánov a následne prieskumnej činnosti ich rozhodovania v rámci správneho súdneho konania. V tomto smere je potrebné odkázať na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcu sa aplikácie čl. 6 ods. 1 dohovoru, z ktorej vyplýva, že vylučuje jeho aplikáciu na veci prejednávané v správnom konaní, argumentujúc, že tvoria súčasť jadra výsad verejnej moci [hard core of public-authority prerogatives (porov. Jussila v. Fínsko, c. 73053/01, rozsudok Veľkej komory ESLP z 23. 11. 2006, bod 45; Ferrazzini v. Taliansko, c. 44759/98, rozsudok Veľkej komory ESLP z 12. 7. 2001, body 24 a 31)].

28. Výnimku z tejto zásady EŠLP pripúšťa len v takých veciach, kde sa správne konanie považuje za konanie trestné.

29. Prihliadajúc na skutočnosť, že vo veci sťažovateľa správne orgány neuložili sankciu za porušenie právnej (zákonnej) povinnosti, ktorá by bola preventívno-represívneho charakteru, ústavný súd dospel k záveru, že na vec sťažovateľa nie je aplikovateľný čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

V. Trovy konania

30. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 680,73 eur, ktoré mu v súvislosti s jeho právnym zastupovaním vznikli.

31. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

32. Ústavný súd priznal náhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti, podanie vyjadrenia) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky.

33. Tarifná odmena za každý úkon právnej služby [§ 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky] vykonaný v roku 2020 predstavuje sumu 177 eur a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za úkon je vo výške 10,62 eur. Tarifná odmena za úkon právnej služby vykonaný v roku 2021 [§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky] je v sume 181,17 eur a režijný paušál k tomuto úkonu v sume 10,87 eur. Ústavný súd priznal odmenu za dva úkony v roku 2020 a jeden úkon v roku 2021 vrátane režijného paušálu, čo spolu predstavuje sumu 567,28 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že právna zástupkyňa sťažovateľa je platkyňou dane z pridanej hodnoty, ústavný súd v súlade s § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšil takto priznanú odmenu o 20 %, čo v konečnom dôsledku predstavuje sumu 680,73 eur.

34. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší správny súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

35. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2021

Libor Duľa
predseda senátu